

EDİTÖRDEN

Saygıdeğer Okurlar,

Spor Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin (STAD) üçüncü sayısını yayımlamanın gurur ve mutluluğunu yaşıyoruz. Spor tarihi üzerine disiplinler arası katkıların gün geçtikçe zenginleştiği bu dönemde, dergimizin yeni sayısında kaynak niteliği taşıyan çalışmalara yer vermekten onur duyuyoruz. Dergimizin üçüncü sayısında yayın ve yazım ilkelerimiz doğrultusunda alan uzmanları tarafından titizlikle değerlendirilip ilgili kurullarımızca onaylanmış altı araştırma makalesi yer almaktadır.

Nurullah Kırkpınar, Tarlada Güç, Arenada Zafer: Cumhuriyet Döneminde Ziraatçılar ve Beden Terbiyesi Eğitimleri başlıklı makalesinde, erken Cumhuriyet'in modernleşme projesi içinde ziraat eğitimi ile beden terbiyesinin nasıl ortak bir ideolojik çerçevede bütünleştirildiğini incelemektedir. Çalışma, resmî belgeler, eğitim müfredatları ve basın kaynakları üzerinden, ziraatçı figürünün üretici tarafının yanı sıra bedensel olarak güçlü, disiplinli ve toplumsal sorumluluk taşıyan “ideal vatandaş” olarak kurgulanışını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle makale, spor ve beden eğitiminin tarım politikaları ve ulus-devlet inşasıyla kurduğu çok katmanlı ilişkiye önemli bir katkı sunmaktadır.

Ahmet Gülen, Üç Vak'a Üzerinden 1930'larda Türk Futbolunda Şiddet Olgusu ve Tepkileri başlıklı makalesinde, 1930'lu yıllarda İstanbul futbolunda yaşanan üç olaylı karşılaşmayı merkeze alarak spor alanındaki şiddet, kamuoyu tepkileri ve devlet müdahalesini tarihsel bağlamı içinde ele almaktadır. Çalışma, Galatasaray, Fenerbahçe ve Güneş Spor arasında oynanan karşılaşmalar üzerinden hakem kararları, spor basınının rolü ve siyasî otoritenin tutumunu irdelemekte; özellikle 1937'de yaşanan olayların İsmet İnönü'nün sert tepkisine yol açmasıyla spor-siyaset ilişkisini görünür kılmaktadır. Bu yönüyle makale, futbol şiddetine dair tartışmaların tarihsel sürekliliğini ortaya koyarken, günümüz futbol rekabetine geçmişten çıkarılabilecek eleştirel bir perspektif sunmaktadır.

Umut Üren, Türk Kültür Tarihinin Kadim Atlı Oyunu: Kökbörü başlıklı makalesinde, bozkır kültürünün temel unsurlarından biri olan Kökbörü'yü Türk kültür tarihi bağlamında ele alarak oyunun tarihsel kökenlerini, sembolik anlam dünyasını ve toplumsal işlevlerini incelemektedir. Çalışma, at ve bozkurt sembolizmi etrafında şekillenen bu atlı oyunun bir spor ya da eğlence pratiği olmasının yanı sıra askerî disiplin, kolektif hafıza ve topluluk bilinciyle yakından ilişkili bir kültürel miras olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yönüyle makale, Kökbörü'nün tarihsel sürekliliğini ve modern dönemde ulusal ve uluslararası organizasyonlar aracılığıyla yeniden görünürlük kazanmasını, gelenek ile çağdaş spor anlayışı arasındaki etkileşim çerçevesinde değerlendirmektedir.

Kaan Öztoprak, The Ottoman-Greek Relations in the Context of the 1896&1906 Olympic Games in Athens başlıklı makalesinde, 1896 Atina Olimpiyat Oyunları ve 1906 Ara Oyunlar bağlamında Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasındaki siyasî ilişkileri ele almaktadır. Çalışma, modern Olimpiyatların erken evresinin saf bir sportif girişim olmaktan ziyade, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü ve güvenlik kaygıları ile Yunanistan'ın yayılmacı hedeflerinin kesiştiği bir diplomasi alanı hâline geldiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle makale, uluslararası spor organizasyonlarının erken dönemde dahi siyasal gerilimler, denetim mekanizmaları ve örtük diplomatik mesajlar taşıyan araçlar olarak işlev gördüğünü göstermektedir.

Murat Topaloğlu, Sports Entrepreneurship from Past to Future: A Historical Perspective on the Football 4.0 Era başlıklı makalesinde, futbol endüstrisinde girişimcilik ve yenilik pratiklerinin tarihsel dönüşümünü Football 4.0 kavramı çerçevesinde ele almaktadır. Çalışma, dijitalleşme ve yeni teknolojilerin etkisiyle kulüplerin iş modellerini çeşitlendirdiğini, taraftar deneyimini güçlendirme, yatırımcı ve sponsor çekme ve çok paydaşlı bir girişimcilik ekosistemi oluşturma hedefleri doğrultusunda inovasyon temelli stratejiler geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle makale, futbol girişimciliğinin 19. yüzyıldaki üretim odaklı yapıdan 21. yüzyılda dijitalleşme ve küreselleşme ekseninde şekillenen yeni bir dönüşüm evresine ulaştığını tarihsel bir perspektifle değerlendirmektedir.

İsmail Sarp Aykurt, Sovyet Sporunda Afişler: Sportif Propaganda ve Göstergebilimsel Bir Okuma başlıklı makalesinde, sporun Sovyetler Birliği'nde ideolojik bir aygıt olarak nasıl kurgulandığını, sportif afişler üzerinden göstergebilimsel bir yaklaşımla incelemektedir. Çalışma, sporun Louis Althusser'in "devletin ideolojik aygıtları" kavramı çerçevesinde toplumu dönüştürme ve kolektif duygu üretme işlevi gördüğünü, afişlerin ise farklı dönemlerde Sovyet iktidarının siyasal ve toplumsal hedefleriyle uyumlu biçimde üretildiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle makale, spor-siyaset ilişkisinin ayrıştırılmadığı Sovyet modelini, görsel propaganda ve ideolojik süreklilik bağlamında değerlendirmektedir.

Bu sayıda bir araya gelen çalışmalar, sporun tarihsel süreçler içinde üstlendiği ideolojik, toplumsal ve kültürel işlevleri çok yönlü bir bakışla tartışmaya açmaktadır. Farklı dönem ve coğrafyalardan örnekler üzerinden ilerleyen bu katkıların, spor tarihine ilişkin mevcut literatürü zenginleştirmesini ve yeni araştırmalar için düşünsel bir zemin oluşturmalarını temenni ederiz.

Doç. Dr. Mustafa MUTLU

Editör